

ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЮ

***Білецька К.Ю., магістр*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Проблеми контролю запасів у сільськогосподарському виробництві набувають важливого методологічного і практичного значення. Тому в комплексі заходів по створенню системи економічного контролю на сільськогосподарському підприємстві велике значення має формування повної й достовірної облікової інформації про наявність, рух і використання запасів, насамперед виробничих, а також чітка організація внутрішньогосподарського контролю за їх станом та збереженням.

Значний вклад в теорію та методологію обліку та контролю запасів внесли вчені М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, М.М. Коцупатрий, В.Б. Моссаковський, В.Г. Лінник, П.Я. Хомин та ін.

Вирішення проблеми ефективного управління запасів потребує врахування всіх аспектів їх кругообороту та контролю на кожній його стадії. Важливого значення набуває поліпшення якісних показників використання виробничих запасів, що досягається шляхом економії і більш ефективного споживання кожного їх виду. Заходи, які вирішуються в системі економічного контролю, лежать в площині застосування більш прогресивних складових матеріальних запасів та скорочення відходів і втрат у виробничому процесі сільськогосподарської діяльності.

Основним напрямком підвищення ефективності використання цих активів є вдосконалення системи бухгалтерського обліку в частині обліку надходження і витрат запасів, що є основою організації матеріального обліку. Вдосконалення обліку опирається на інформаційні запити управління, а з'єднуючою ланкою між ними виступає контроль.

Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання

* Науковий керівник – Веретельник Н.І., ст. викладач

виробничого потенціалу підприємств в умовах фінансової кризи вимагає формування якісно нової системи управління виробничими запасами, в якій головну роль відіграє система їх ідентифікації як об'єктів обліку та методів оцінки.

Однієї з важливих проблем бухгалтерського обліку на підприємствах, висунутих практикою, є порядок оцінки матеріальних запасів та його удосконалення, тому що від нього у багатьох випадках залежить об'єктивність усієї бухгалтерської інформації.

Оцінка запасів є важливою передумовою організації обліку запасів, адже вона впливає на точність фінансових результатів підприємства.

Теоретично є ряд методів оцінки виробничих запасів, як в українському так і в зарубіжному обліку, які можна використовувати для відображення в обліку та фінансовій звітності окремих видів запасів. В Україні, Росії та Білорусії, як і в більшості інших країн світу, запаси оцінюють за фактичними витратами на їх придбання на момент отримання або використання запасів під час виробництва. У зарубіжній практиці до собівартості запасів не включають витрати, які не будуть відшкодовані покупцями.

Згідно з П(С)БО №9 "Запаси" на сьогоднішній день в Україні можуть використовуватися п'ять методів оцінки списання виробничих запасів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Вибір методу оцінки залежить від мети, яку ставить перед собою підприємство, тобто якщо запаси залишаються для власних потреб (у тому числі і для виробництва), зазвичай застосовується оцінка за собівартістю, а якщо на продаж, то - ринкова. Ринкова вартість застосовується і в інших випадках, наприклад, при залученні інвестицій, коли необхідно підняти вартість активів. Така практика поширена в економічно розвинутих державах, Україна, Росія і Білорусія ж не мають достатнього досвіду ефективного застосування ринкової вартості щодо активів підприємств, які виставляються на продаж на аукціонах.

Враховуючи той факт, що всі підприємства активно інтегруються в систему міжнародних економічних відносин доцільно розглянути підходи до оцінки вибуття виробничих запасів як в Україні, так в Росії та Білорусії.

В Україні облік запасів здебільшого побудований на схожих принципах із тими, що викладені в МСБО 2 "Запаси".

В Білорусії виробничі запаси оцінюються за такими методами: за собівартістю одиниці продукції; за середньою собівартістю, визначеною по закінченню кожного місяця по однорідним видам матеріальних ресурсів; метод ФІФО; метод ЛІФО.

У Росії підходи до оцінки та обліку виробничих запасів дещо інші. В Росії використовується чотири методи визначення собівартості запасів: за собівартістю кожної одиниці; за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально виробничих запасів (метод ФІФО) та за собівартістю останніх за часом придбання (метод ЛІФО). Використання методу ЛІФО під час оцінювання запасів є невід'ємною відмінністю в обліку запасів в Україні, Росії і Білорусії.

Сьогодні можна застосовувати декілька методів оцінки запасів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Дуже важливо обрати той метод, який дозволяє найточніше провести оцінку з урахуванням інтересів власників підприємства та специфіки виробничої діяльності. В бухгалтерському обліку дуже важлива не кількість методів оцінки запасів, а їх безперечно позитивний вплив при прийнятті рішень щодо ціноутворення на вироблену продукцію та оцінку фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Основним напрямком підвищення ефективності використання цих активів є вдосконалення системи бухгалтерського обліку в частині обліку надходження і витрат запасів, що є основою організації матеріального обліку. Вдосконалення обліку опирається на інформаційні запити управління, а з'єднуючою ланкою між ними виступає контроль.

Удосконалити стан контролю запасів сільськогосподарських підприємств можна, насамперед, на підставі вивчення, систематизації й інтерпретації економічних законів, що діють в цій галузі.

У цьому зв'язку актуальними є традиційні завдання бухгалтерського обліку оборотних засобів, що полягають у наступному: відображення всього комплексу даних, пов'язаних з надходженням, зберіганням і витрачанням запасів;

точне і чітке групування запасів у складі оборотних засобів відповідно до потреб управлінської та фінансової звітності; узагальнення і контроль за даними про надходження, використання і залишки запасів; задоволення потреб управління щодо стану і руху запасів в

оперативній і зручній для використання формі інформації.

Таким чином, система контролю запасів дозволить: створити в сільськогосподарських підприємствах раціональну й ефективну систему бухгалтерського обліку з метою оперативного і стратегічного управління й планування виробничої діяльності; більш обґрунтовано формувати витрати виробництва; виявити внутрішні резерви зміцнення фінансового стану; підвищити загальну ефективність сільськогосподарського виробництва. Подальшими дослідженнями в даній сфері можуть бути взаємоузгодження даних обліку та контролю для використання в управлінських рішеннях. Для цього під сучасні нормативні концепції обліку матеріальних цінностей необхідно підвести теоретичну базу, і на цій основі інтерпретувати суть обліку та контролю запасів у сільськогосподарському виробництві.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВСТАНОВЛЕННЯ РЕСУРСНИХ ПАРАМЕТРІВ У РЕГЛАМЕНТУВАННІ БАНКІВСЬКОЇ ЛІКВІДНОСТІ

Бригінська А.Г.*

Чернігівський державний інститут економіки і управління

Вивчення досвіду управління ліквідністю в банківських системах різних країн може послужити інформаційною базою для побудови методологічної основи нового механізму функціонування вітчизняної банківської системи.

У більшості країн показники ліквідності банку законодавчо регламентуються, тобто встановлюється перелік оцінних показників і їх критерії. Для оцінки ліквідності банку (його балансу) використовується система показників (нормативів, коефіцієнтів), що визначають бажані або допустимі з точки зору регулюючих органів співвідношення окремих активних і пасивних статей балансу, а також структурні співвідношення у межах активної і пасивної частин балансу банку. Так, при визначенні кількісного співвідношення ліквідних активів і депозитів використовують два показники: рівень

* *Науковий керівник – Гонта О.І., д.е.н.*